

БУРЯДА УНЭН

КОММУНИСТ ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТ ПАРТИН БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ. БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана № 224 (14946) 1978 оной сентябрин 28, четверг Сэн 2 мүнөө.

АССР-ЭЙ КОНСТИТУЦИЙН ОЙН ХҮВДЭЛЭЛДЭ

ТААБАХШАДАЙ ХУБИТА

ТААБАХШАДАЙ ХУБИТА

Гансашье өөһдөнгөө район соо бэшэ, бүхь республика дотороо орооно тарга ехээр ургуулаг ажахьнуудай нэгэн гэжэ манай сохоз мэдээжэ.

Жэһээлхэдэ, байша оно гансашан орооното ургамалнууднай 9,5 мянган гектар эзлэнэ. Тэрэнэймнэй ургаса элэшжэ, мүнөө ажахьда тарга хадалга, хуряалга түлээ дундаа ябана. Тарялан дэгүүр комбайнуудай хүчиндэ, поли тоог хоёртой хоорондо автомашинуудай хүндлөөн үдэр, хүнийн замхангай. Хадгалан баалнууд, сохилдон болоомын бүхилнууд хаа хаангай харгалан.

Энэ жэлдэ тарга хуряалга дээрэ ипатовска онол арга үргэһөөр хэрэглэдэнэ. Үнэгэришэ жэлэйнгэ алау дутагдлуудыс харада абалсажа, энэ жэлдэ тарга хадаха, хуряаха, болоомо суглуулжа хүрлэхэ, намарай паар хахалха, орооно сэрбэрлэхэ, трактор, комбайнуудта техникэсэ харууна хээхэ, худалжэ байһан хүн зониде алишье талаанаа хайнаар хангаха гэжэ мэтэ бүхь хүдэлмэринэ ээргэ ябуулжа тусхай эвононууд хаа бүридгөн хуряалгын комплекс эмхидхэдэни. Хуряалгын-транспортна комплекско лүшөөд комбайн, 39 автомашина, К-700 түхэлэй табан тоо трактор, холоомо суглуулжа шатгалдаг 3, тусхай тростой 1 волокуша гэжэ мэтэ техникэ үгтөө. Трактор, машиннуудта техникэсэ харууна хээхэ хоёр бригада баһал комплексын мэдээлдэ үгтөө.

Иимэ гуримаар эмхидхэгдэн хуряалгын конвейер нэгэ жэдээр, эвон бэхлиинь бөө бөө хаагуулангуй, урда хойно оронгүйгөөр хүдэлжэ ёһотой. Эгээл эвонинээ ургаса хуряалгын хүдэлмэрин ябаса, ажалай бүтээсэ, шаһар сүм дүлдүлаха байна. Поли бүхэндэ хэлы комбайн, хээсэ ороко сабшахал, хэдэ саг соо дүүргэхэ, баалын ямар болзотго хуряагдахоб, агрегатууд нэгэ полиһоо нүгөөдэнэ хайшан гээд ошоор гэжэ тусбэ-маршрут зоёһогдонхой Энээн дээрэ-бөө комбайн бүхэн халаан соо хэдэ шэһээн тарга ха-

АЛИШЬЕ ТАЛАНАА НАЙН

хаджа баал болгоно. Үдэр бүри 20 комбайн тарга хададаг. Бүхьдөө 6 мянган гектарай ургаса халагда. Түрүүшээр хура бороогой орооно хаатуулан дээрлээн баал суглуулжа сохилго зарим тэдэ тэггэдэ. Тиммэһээ энэ отряд зарим комбайнуудай жаткынь абажа, орондо поборщик табяда, хуряалга хэжэ эхилдөө. Баал суглуулжа сохилгодо түрүүн 23 комбайн худалжэ байгаа наа, мүнөө тэдэмнай 30 гана боллоо. Энэ отрядыс бэрхэ комбайнер И. И. Шаарапов хүтэлбэрлэнэ. Баалуудыс түргэн сохилго, хадгалга хуряалга хоёртой хоорондо гаргалан забарыс усадаха гэжэ энэ отрядыхид эхэтэ оролоно.

Мүнөө ажахын тарянай тоог дээрэ шэһэ ургасын 30 гана мянган центнер орооно буугаа. Даб дээрэ тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 11—12 центнер эрнэсэ, горох сохилго-ура. Зарим полинуудай ургаса 20 центнерһээ дээшэ гарана. Тусхайлбал, бэрхэ механизаторууд П. Цыбиюв, М. Григорьев тэгшлэдэ хүтэлбэрлэдэг орооно таряа ургуулаг эвонотой тарялан дээрэ буришье наа һайн ургаса гаранхай. Эдэнэр газарха К-700 түхэлэй трактор паар хахалаад, хурьһынь тэгшлэнэ, нягтаруулан, буртаг үбһынь сэрбэрлэхэ

хүдэлмэри хөһөн байна. Эвонэһын ашаар гандуушаар уларитай жэлдэшье таряан хайнаар ургаа. Мүнөө тэндэһэнь гектарай 22 центнер хүрэтэр шэһэсэ сохилгоно. Тинхэлэ 800 гектарта үрөһынь хэрэһэлүү-

хы, район, республика соого мурсыендэ нэгэнтэ бэшэ илажа гаран турүү комбайнер Норбо Гармаканов 2500 центнер таряа бункер соогоо оруулаа. Мун дүршлэй комбайнерууд Георгий Леонов, Александр Вла-

Ж Эндэ ипатовска онол арга хэрэглэгдэнэ. Таряа хадалга, холоомо суглуулга, паар хахалга зэргэ ябуулагдана.

40 гаран комбайн, олон тоото автомашина, тракторнууд үдэр, хүнийгү хүдэлнэ. Шэһэ ургасын түрүүшын 30 мянган центнер орооно тоог дээрэ буугаа. Гектарай 11-12 центнер таряан абтана.

лэн тариан газартамай ургасын баһал һайн.

Сохилос мурсыенэй гуримай ёһоор таряа хуряалгын эсэсэй дүнгыс хуудэ ажахын хүдэлмэригтэдэй һайндэртэ сохилго, түрүүшүлэе Хүндэллэй грамтаар, үнэтэ бэлгээр, мүнөөр шагнаха байнаби. Харин мүнөө хадалга, хуряалга, намарай паар хахалгын ябасын үдэр бүрин дүнгыс сохилго, түрүүшүлэй нэрье ханын һониндо,

сов. Пурбо Цыбиюв тэгшэд баһал табан хоног дүнгөөр мурсыендэ түрүү һурунуудыс эзлэнэ.

Социалис мурсыенэй гуримай ёһоор таряа хуряалгын эсэсэй дүнгыс хуудэ ажахын хүдэлмэригтэдэй һайндэртэ сохилго, түрүүшүлэе Хүндэллэй грамтаар, үнэтэ бэлгээр, мүнөөр шагнаха байнаби. Харин мүнөө хадалга, хуряалга, намарай паар хахалгын ябасын үдэр бүрин дүнгыс сохилго, түрүүшүлэй нэрье ханын һониндо,

Энэ жэлдэ тоог дээрэмнай хамта 100 мянган центнер таряан бухаар хүтэлгэдэнэ. Тэрэнһээ гол түлээ онохойска-4 сортын мянган 20 мянган центнер үрэнэй орооно түргэнээр сэрбэрлэхэ, амбарта хааха, горитой таряа гүрөөдө тушааха байнаби. Саада тэһэн үдлэнэ 45—50 мянган центнер таряа адууна малай тэгжээлдэ таһалхаби.

Ургаса хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө комбайнеруудай дунда социалис мурсыен эршэтэйгээр дэлгэрэнхэй. Бүдүй хоёр табан хоног дүнгөөр Яков Власовай жолоодоо агрегата даб дээрэ бултанһаа эгэра — бүхьдөө 3 мянга үлүүтэй центнер таряа сохёо. Ажа-

«Дайшалхы хууданда» бөшөөдби.

Ипатовска онол арга хэрэглэдэ хада таряалан дээрэ бүхь хүдэлмэринэ таһалгарагуй, нэгэ бүхил конвейер шэһэргэ ябуулаби. Намарай паар хахалага дээрэ К-700 түхэлэй табан, хэдэн гусенич трактор жүр халаанда хүдэлгэдэнэ. Мүнөөдөө 1400 гектар газар хахалагдаа. Билд энэ жэлдэ таряалангай холоомыс тэбришье үлөөнгүй суглуулжа абаха зорилготойби. Бүхьдөө 50 мянган центнер холоомо хүрлэхэ абаха ёһотойби.

Бүхь таряан гол түлээ хүдэлмэрин 15 хоног соо хуряагдаа дүүрхэ зэргээр. Тэрэнһэй түлээ тэмсэнэби.

Энэ халуун хүдэлмэригтэй зэргэ үбнэ тэгжээлд бөшөөдгүшье эршэ һуладалганагуй. Хамта дээрэ 20 гана мянган центнер үбнэн сохилдонхой. Энэ хүдэлмэрин үшөөшье үргэлжлөөр. Гална 2 мянга үлүүтэй тоно сенаж бэлдэхэдэ, 9 мянга гаран тоно силос дарагдаа.

И. ЗАЙЦЕВ, Здын районий Борьбёгой совхозой ахамад агроном.

НЁДОНДОНОЙХИЬОО ХУРДАНААР...

Түхэндэ нарагай сэлмэг үдэрүүд тогтожа, таряа хуряалга улам эршэтэйгээр ябана. Лениной нэрэмжэтэ совхозой механизаторууна ипатовайхидай онол арга шаламараа хэрэглэн, таряа хуряалга дүүргэхэ боложо байна.

Колхоздо үнэгэрэн жэлэй намар сүүдхын туршада эгээн эхээр хуряадаа 5391 центнер орооно сохилгон байбал, харин энэ жэл үдэнэ зургаан эвонотой комбайнерууд 5570 центнер таряа тоог дээрэ оруулаа.

Нэгэ үдэр Шулуутын отделенин комбайнер Иван Базарович Шобоевой толгойдог хуряалгын-транспортна эвон 1402 центнер таряа хуряажа эрхилдэбэ.

Колхозой хуряалгын-транспортна эвонунда дунда дэлгэрһэн социалис мурсыендэ үнэйгэй механизатор, Ажалай Улаан Тугай оренто Шагдар Сыренович Байшиковай эвон (Шанагай отделеени) түрүүлжэ ябана.

Тэрэнэй эвондо залуу комбайнерууд Александр Халзушкев, Бальжин Шалзушкев, Дамнин Сондонов,

Дамби Парханчиков гэгшэд эрхмээр хүдэлнэ. Комбайнерууд хүннөө өһөлдөө ябада, үдэрһын туһалагдана, шуурвалла барюула.

Тингэжэ түхэрэн сүдхэдэ комбайнуудай байлгангай хүдэлгэнэ. Жолошод Владимир Дылгоров, Евгений Балдуев, Дамби Галсанов, Байр Ангамаев гэгшэд унтаха хэбтэхэ мэдэнгүй комбайнеруудай хуряабан орооно эвонэ.

Хоёрдох һурунда И. В. Шобоевой эвон ябана. Тэрэ 7146 центнер таряа сохёо, 588 гектар хадад байна.

Энэһнээ гадна, Лениной нэрэмжэтэ колхоздо намарай паар хайнаар хахалагдаха байна. Бүхьдөө түсбэй ёһоор, 3000 гектарай орондо 1445 гектар намарай паар хахалагданхай.

Таряа хуряалга сентябрин 28 болотор дүүргээр оролдожо байнаби. Энэл хэбээрэ ябаа наа, һанаһандаа хүрэхэмнай лабтай, — гэжэ Лениной нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном А. М. Холбоев мэдүүлбэ.

В. ТУЛАЕВ, манай қорр.

Ушар нимээһэ хүдөөгэй коммунистууд ажалай эхилдэ бири нарижуулан байжаруулан, комбайн, трактор болон бусад техникэсэ аһаг үрэтэйгээр хэрэглэнхэй. Ажалай бүтээсэ улам дээшлүүдхэн, хүдэлмэрин түрүү дүй дүршэл бүтэн шадабры болгохын тула тодорхой, бүтээжэтэй хэмжээнүүдэ бөлүүдэ ушартай.

Манай республикын хүдөө ногауудта партин тэгшүүд — 2,189 механизатор тоололдог юм. Эмнэнай ахбатер эхэ хүсэн болон. Үндэр бүтээсэтэ ажалай, хүдэлмэрин эрхим шаһарай түлөө дэлгэрһэн социалис мурсыенэ толгойжо ябаһан коммунистууд шэн зорито ажалай үдэр жэһэв харуулаһаа гадна, тэгжээжэ ябагшадые түрүүшүлэй зэргэдэ гаргахын, хамтын хүдэлмэрин үр дүн һайжаруулахын тула нилээд эхэ анхрал оролдожо хандуула зэргэтэй.

Энэ талаар хуряалга дээрэ байгуулагдана партиной комсомолой бүтээгүдэй үүргэ ахбатер эхэ. Тиммэһээ тэдэ гансаше ажалай эхилдэхэ һайжаруулаха бэшэ, харин таряа хуряалгада хабаадаха байгаа бүхэ ажалшадай дунда ойлгуулажын эхэ хүдэлмэри ябуулжа, социалис мурсыенэй дүнгүүдэ саг соонь сохилго, олондо мэдээжэ болохо, түрүүшүлэй хүндэллэдэ Ажалай алдар солён Улаан туг үргэхэ, «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудана» саг үргэлжэ гаргажа байха гэһэн шухала болоно. Мун лэ ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, ажалай журам эблэдэг хүнүүдэ шапта эрилтэ табиха, нимэ ушарнуудыс усадаха хэрэтэ олонийтын анхрал хандуулжа, нүлөөшэ улам дээшлүүдхэ гэһэ эхэ хүмүүжүүлхы удха шаһартай бшуу. Энэ бүхэ хэрэгүүдтэ нон түрүү партин тэгшүүд эхэ үүргэ дүргэхэ, эдэбхитэйгээр хабаадаха уялгатай. Коммунистын һанаа зоохоогуй нэгшье асуудал Манай ажалшадтай байдаггүй гэжэ һайн мэдэноби. Машина, техника хэр зэргээр ашагладана, механизаторуудай байра байдал ямар бэ, халуун эдэ хоолоор ажа хангандана, лекци болон политинформаци саг соогоо үнэгэрэгдэнэ гү гэхэ мэтэн олон ондоо, элдэб яазын асуудалуудыс шиндхээлдэ коммунист бүхэн хабаадаха зэргэтэй болодог.

Олохон коммунистуудта ажахьнуудай тоогууд дээрэ хэргэдэ эхэ хүдэлмэри даалганданхай. Тиммэһээ полиһоо асаргадан орооно гээлтэ хоролтогуйгөөр түргэн сэрбэрлэхэ, хатааха, эрхэ жэлэй тарилгын һайн шаһартай үрэнэ хүрэнгэ хааха гэһэ мун лэ шухала зорилгонуудай нэгэн мун болоно. Колхоз, совхозуудай тоогууд дээрхэ хүдэлмэри эхилдэ һайнаар ябуулахын тула нэмэлтэ хэмжээнүүд абтаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, үрэнэ хүрэнгэ хаалга нэгэ зарим ажахьнуудта гадарна, шаһарны хангалтагуй байна.

Хуряалгын эршэ үдэрһөө үдэртэ улам шаһандана Ойрын сагта мүнөө жэлэй таряа хуряалга түгсэхэ, ургуулан ургасага гээлтэ хоролтогуйгөөр сүм суглуулжа абаха, намарай паар хахалга талаар түсбөө гүйсэд дүүргэхэ, мун энэ үеһи бусад ажал хүдэлмэри һайн шаһартайгаар бөлүүдхэ гэһэ хүдөөгэй партиная организацинуудай, коммунист бүхөнэй үрэнэ хүдэн хэрэг, нангин уялга гү мун болоно. Эмнэнай КПСС-эй ЦК-гай иолиин (1978 он) Пленумэй шиндхэбэрнүүдэ бодото дээрэн бөлүүдгэдэ манай республикын таряашадай оруулан хубита болоно бшуу.

Мүнөө билд нимээр лэ худалжэ шаһарны оролдожо байнаби. Манай бригада 50 гектарай түл бүриһөө 32 центнер сырец абаа.

Недлоно республика дотороо эгэн лэ эхэ үр дүн туйлаа нэм. Машинараа 580 тоноо сырец хуряан байгаа. Мүнөө 600 тоноо ургаса абахыс хүсэнбэ. Энэһэйнгэ дүрбэнэй нэгэ хубине дүүртэдэ байнаби. КПСС-эй ЦК-гай иолиин Пленумэй шиндхэбэрнүүдэ харюу болгон, бригадингаа уялгана амжалтатайгаар дүүргэхэ байһана налланаби. Гектар бүриһөө 60 центнер ургаса хуряаха хараатайбди.

Х. РУСТАМОВ, Буденный нэрэмжэтэ совхозой механик-жолошом, Термес.

А. ДАНЬКО, Кабанский райкислужкомой түрүүлгэһэ.

АХАЛАГДАБАН ГАЗАРАЙ ХАРА ҮНГЭ

АХАЛАГДАБАН ГАЗАРАЙ ХАРА ҮНГЭ

шаргал шэһинсын байһан энэ поли хэрэгтэй туршада хура мүнөө эндэ табан трактор эвон хуряала хадаха байба. Булдо хойноһоо һубаринга жэлдэ уршага үрнэлдэ полине уршаар шаһана.

обёсой поли хахалжа захиалад байна.

Намарай паар хахалжа хүдэлмэригтэдэй ажалыс туршада тула холоомо суглуулжа хүрлэхэ, социалис мурсыенэй һүүлэй дүн тушаа мэдээсэб. Уданы трактористнууд тогтошон эхнэрэй бэлдэжэ асаран эдэнһээ амтархан хооллоо, яралтай-ханаар ажалдаа мордоо һан.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В. Багулов механизаторуудай хөөрлөө үнэгэрэн. Агрегатууд поли дээрэ.

Ц. ЦЫБИКОВЭЙ фотонууд.

Малшадымнай дунда СССР-эй шэһэ Конституциин оёе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мурсыен үргэһөөр дэлгэрэнхэй. Олон малшад жэлэйнгэ түсбэ, абанан социалис уялганууда амжалтатайгаар дүүргэнэ. Жэ-

шээлхэдэ, һаалишад Л. Д. Дылькова, З. Ц. Гылькова гэгшэд байша онойгоо түсбэ 3 һараар урид дүүргэбэ.

Б. БАДМАЕВ, Сзылгын XX партсэдын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Мүнөө манай колхозой хүдэлмэригтэдэй нитин малай үблэжлэдэ яһала һайнаар бэлдэжэ байна. Хаа хаангай малай байра заһабарилгандана, дулаалагдана. Энэ жэлдэ үбнэн урдана ханаа бага, гэбшье силос хоёр дахин эхээр бэлдэхэгээ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ПОЛИТИКА

Азербайджанай ниниллэ хотодо Лениной орден барюулагын байрай суглаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгыс эхэ һонирхон уншабаб.

Совет Азербайджанай һалбаран хүржээ байһан тухай Леонид Ильичэй хэлэһэн үгыс уншахада, ажалшадай габшагай хэрэгтэй, партин бөлүүдхэ байгаа социальна политикын ямар эхэ аша үрэ үгэжэ, түрэл Литвагайгаа һалбаран мандажа байһан ухаандаа дахинаа оруулаб.

Совет Азербайджанай һалбаран хүржээ байһан тухай Леонид Ильичэй хэлэһэн үгыс уншахада, ажалшадай габшагай хэрэгтэй, партин бөлүүдхэ байгаа социальна политикын ямар эхэ аша үрэ үгэжэ, түрэл Литвагайгаа һалбаран мандажа байһан ухаандаа дахинаа оруулаб. Манай Литва гэздэнги аграрна хизаар байһана Совет засагай жэлүүдтэ мүнөөнэй индустриал, оньжоруюулагдамал хуудэ ажахьтай, хүржэлтэ түгэс эрлэм накуатай, түрүү соёл культураатай республика болоо.

Уласкоорондын байдалай гол шухала асуудалуудта тог-

тожо хэлэхэдэ, нүхэр Л. И. Брежнев эб найрамдал бэхжүүлхэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон хуула талаар шөгүлүүлдэгэн Коммунист партиин, Совет правительствын гададын политикыс аян бүхэ талаарһы гүнзэгыгөөр харуулаха. Эб найрамдалай баруудуудай аюулгүй байдалай тэмсэлдэ туйлай эхэ оролдог гаргажа байдагайны түлөө Советуудой оройной ажалшад партиин Центральна Комитетдэ, тэрэнэй Политбюродо, нүхэр Л. И. Брежневтэ эхэ баяр баясхала хүргэнэ.

Б. ВАЙТЯВИЧЮС, Литвагай ССР-эй Наукуудай академикын тухьын институтай директор, тухьын эрлэдэй доктор.

Вильнюс.

ХЛОПОК УРГУУЛАГШАД ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭЛ

Бакуда болоһон байрай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгэһэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн удха түгэлдэр үгэтэй, хлопкок ургуулагшад һонирхон танилсаба. Түсбэтэ табан жэлэй габшагай жэлэй

Партийна ажабайдал

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ партийна организационууда тоосоотонунгалтын суглаанууд боложо эхилэнхэй. Эзэ үдэрнүүдтэ иимэ суглаанууд партийна булгуудтэ боложо дүүрэнхэй. Цеховой болон партийна экин организационуудтэ суглаан эмхидхэлэй, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ.

жөөхэ шэнэ шатада партийна хүтэлбэрилгэ бүри дээдэ хэмжээндэ гаргагдаха, олонинити дунда ябуулагдаха хүдэлмэрини олол арга улам найжаруулаха зэрэгтэй — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев онсо тэмдэглэе нэн. Эдэ эрилтэнүүд тоосоотонунгалтын партийна суглаануудтэ боложо эхилэнхэй.

тэлбэрилгэ талаар партийна организационуудтэ ажал ябуулаха суглаанууд гэжэ ноноороо зүбшэн хэлсэгдэнэ гэхын аргагүй. Фермэ, бригада, отделиени болон бүхы ажахын бэлдүүлгэ зорилгонууд шөөл гүнзэггээр табигдаагүй.

анхарал экономическа, социальна асуудалнуудта хандуулагдабашье, тэрэн үзэл сурталтай, хүмүүжүүлгын зорилгонуудтай нягтаар холбогдоногүй. Мүнөө үзэл үзэл сурталтай хүдэлмэрини комплексно гуримаар эмхидхэе гэжэе эхэ улха шанартай. Тиммэнеэ элидхэлшэд болон үгэ хэлээн коммунистууд политическэ, экономическа хуралсал тухай тогтохо зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, хайн бэлдэгтэйгээр, бүхы коммунистуудтай хабаадалгаатайгаар тоосоотонунгалтын суглаан Улаан-Удын нарин сэмыч комбинатта үнгэргэгдэбэ. Гэхэтэй хамта, Ярууны, Кабанскын, Хэжэнгын районнууда тоосоотонунгалтын суглаанууд үсөөн коммунистуудтай хабаадалгаатайгаар боложо. Тоосоотонунгалтын суглаануудтэ үзэл үзэл дүршэллэе, парти доторой ажабайдал, үзэл сурталтай, хүмүүжүүлгын асуудалаар партина организацион ябуулган хүдэлмэри хүсэд хайнаар шэнжэлэн харуулагдангүй үлэшэнэ.

ЭМХИДХЭЛЭЙ, ПОЛИТИЧЕСКЭ ДЭЭДЭ ХЭМЖЭЭНДЭ

Энэ жэлэй тоосоотонунгалтын партийна суглаануудтэ онсо илгээнэ юуб гэхэдэ, КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шийдхэбэринүүдтэ, арбаалахы табан жэлэй даабаринууды бэлдүүлгэ тэмсэлэй шийдхэхы шатадаа гаража байхан үе сагта үнгэргэгдэнэ. Тиммэнеэ боложо байгаа партийна суглаанууд дээрэ коммунистуудтэ, бүхы хүдэлмэриншэд болон колхознуудтэ хүсэл оролтолыг үйлдэбэрини ашаг үр дэвшүүлгэ, хүдэлмэрини шанар найжаруулаха хэрэгтэ элсүүлгэ, социалист мурлысөө саашадан эдэбхижүүлгэ талаар онсо анхарал хандуулагдана.

риин шанар найжаруулаха, гүрнэй түсэбтэ даабаринууды заагагч дүүргэхэ хэрэгтэ хандуулагдаа. Гэхэтэй хамта үнгэргэгдэнэ түрүүшын суглаанууд дүн харахада, зарим тоосоотонунгалтын партийна суглаанууд дээрэ үйлдэбэрини түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ элдэв наад ушаруудлааг дутуу дундууд шэнжэлэгдэнэгүй. Жэшээнь, «Бурят-Промстрой» нэгдэлэй оньхожоруулгын нэгдэхэи үйлдэбэрини бүхыдэе барилгачасаралтын хүдэлмэри хэрхэ түсэбөө муу бэшээр дүүрэгдэе. Харин тэрэнэй «Гатарский ключ», Гүндүн участкад түсэбтэ даабаринууда дүүргэнэгүй. Теэд энэ үнгэргэгдэнэ суглаанууд дээрэ үзэл үзэлүдтэ оронон шалтагаан элирүүлэгдэнэгүй.

лаанууд болон районно партийна конференцинууд дээрэ табигдаха байна. Партийна комитетүүд, партийна экин организационуудтэ заабаринууд хүтэлбэрилгэ болон абажа, ажал ябуулгын арга олол арга нарижуулан найжаруулаха ёһотой.

тийна организационуудтэ хүдэлмэрид элбэ шэнэ, ноноохолтой олол арга, дүй дүршэл бин болонхой. Тоосоотонунгалтын суглаануудтэ үзэл үзэл дүршэллэе, партина кадрнууды хүмүүжүүлгэ, тэдэни үйлдэбэри дээрэ тааруунайнар хубаарилан табица, шийдхэбэринүүдтэ дүүргэлтэ хинан шалгаха хүдэлмэри найжаруулаха хэмжээнууды хараалха тон шухала болоно.

Тоосоотонунгалтын суглаануудтэ хэлээн үгэ соо ажалыа коллективүүдтэ байтаа оной ба бүхы табан жэлэй түсэбтэ даабаринууд, социалист уялгануудтэ дүүргэлтэ тухай асуудалнууд бүхы талааа нарин нягтаар харагдажа, тобишолол хэлээнэ. Мун электрын элшэ хүсэ тулшэ болон бусад материалнууды алмаха, тамтайгаар гаргалшаха тухаа хэлсэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, нимэ асуудалнуудар Улаан-Удын локомотивна депоготы ашарлагын цехэй, «Гусиноозерская» шахтын коммунистууд партийна бүлгүүдтэингэ тоосоотонунгалтын суглаанууды үнгэргээн байха юм.

Колхоз, совхозуудтэ партийна организационуудтэ тоосоотонунгалтын суглаанууд дээрэ КПСС-эй ЦК-тай иолини Пленумэй шийдхэбэринүүдтэ бэлдүүлгэ талаар хэр зэргэ хүдэлмэрини хэдгэжэ байхан тухай зүбшэн хэлсэхэ шухала.

Жэшээнь, Суулгын, Харацайн, «Эрлэм» совхозуудтэ үнгэртөн тоосоотонунгалтын партийна суглаанууд дээрэ үгэ хэлээн коммунистууд парти доторой, үзэл сурталтай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэрини зарим дутуу дундууды тэмдэглэжэ, хүтэлбэрилгын олол аргын үшөөл дээдэ хэмжээндэ гаргагдаагүй байһыне заабан байна. Мун «Сибирь» совхозотой коммунистуудтэ ичүрхэд Фалилеев, Кокин, Голиков гэшэд партбюрогтой тоосоотонунгалтын партийна суглаан дээрэ тон анхаралтайгаар хэлсэгдэхэ зэргэтэй. Тэршэлэн залуу коммунистууды хүмүүжүүлгэ, партинын зэргы бэхжүүлгэ асуудалтэ шухала хуури ээлэхэ байһанынь элгитэ.

Тиммэнеэ нэгэшье суглаан наралтайгаар, бэлдхэл муу-тайгаар үнгэргэгдэхэ эхлэжэ. Коммунистуудтэ шүүмжэлхы наһамжа, дурадхал партийна организацион батаал абахан шийдхэбэринүүд соо хайнаар хараада абаха болоно.

Тихэхдэ Кировэй нэрэм-

«Хүдөө ажахы ху-

Тэршэлэн үйлдэбэри ху-

ре коммунистуудтэ гол

Залуушуудай Зориг Ехэ

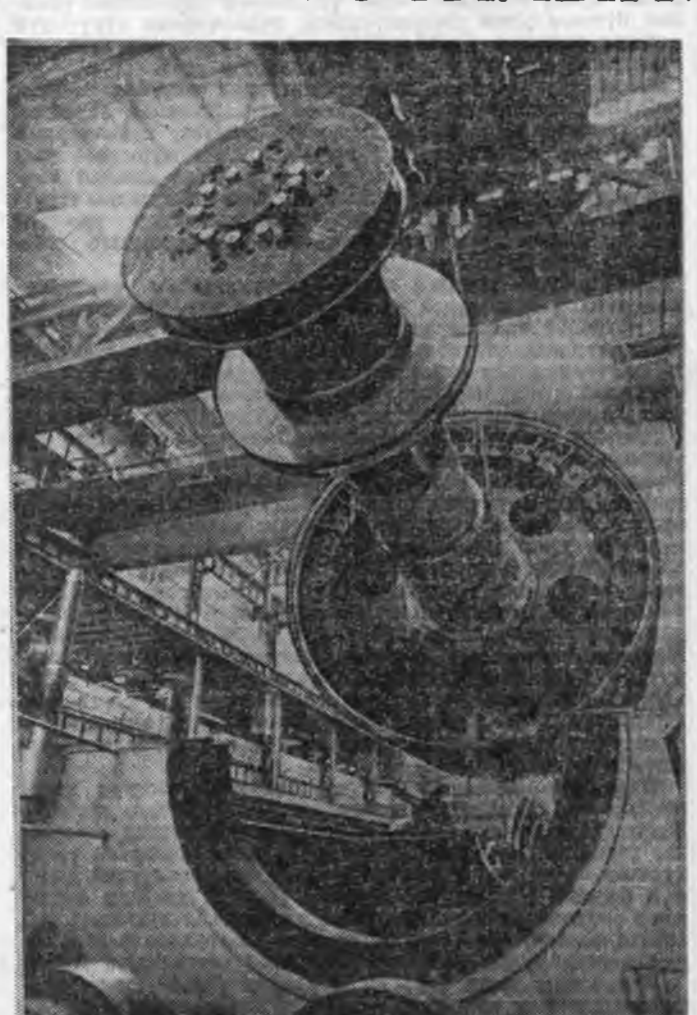
(Бурдадэй комсомолой түүхэнэ)

Мүнөө жэл Ленинскэ комсомолой алдарт 60 жэлэй ой түүхэтэ үе сагта тэмдэглэгдэхэе байна. Манай совет арад нёдонло Агууехэ Октябрийн 60 жэлэй ойё найрдуулаа, шэнэ Конституция батаалан абаа. Тихэхдэ XVIII съезд болобо. Комсомолой алдарт түүхэ, тэрэнэй дайшалхы, революцион ба ажалтай залуушугай зам, гайхамшаг эхэтэ хүсэн байһыне гаршэлэн харуулаа.

Коммунист партина уларидлага дор байгуулагдана Бурядадэй комсомол бүхы совет арайдаагаар дайшалхы ба ажалтай жэшээ дээрэ хүмүүжэн ургана. Бүри Агууехэ Октябрийн социалист революцион урда Бурядадэй залуушуул нотагай ба сүлэгдэхэ эрхэн большевигүүдтэ ударидалга дор революцион тэмсэлдэ хам орожо, баяд ноёдой, лама бөөнэрэй урдааа эсэргүүсэн боложо эхилэн түүхэтэй. Илангаа эли тодоор большевигүүдтэ нүлөө 1905 ондо, ородой түрүүшын революцион үедэ бин болгогдон буряад хурагшадтэй эмхидхэлтэ дунда харагдаа. Бурядадэй залуушуул тэрэ үедэ үнгэргэгдэхэ ажалшад митинг, жагсаал болон үймөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, политическэ талаараа хатуужан хүмүүжээн, урдахы зорилгоё ойлгожо, революцион тэмсэлтэй ёһотой хургуули гарган байха юм. Тиммэнеэ бурят зонот дундаа Совет засагай түлөө ами наһаа хайрлангүй тэмсэлдэ, суута революционнерүүд Цыремпил Ганжуров, Евгений Манзаров, Павел Балханов болон бусад урган гараа бэлэй.

Мүнөө республика комсомолууд болон ажал хургууд болон ажал хургуудтэ шийдхэбэринүүдтэ бэлдүүлгэ, партина уларидлага дор байгуулагдана Бурядадэй комсомол бүхы совет арайдаагаар дайшалхы ба ажалтай жэшээ дээрэ хүмүүжэн ургана. Бүри Агууехэ Октябрийн социалист революцион урда Бурядадэй залуушуул нотагай ба сүлэгдэхэ эрхэн большевигүүдтэ ударидалга дор революцион тэмсэлдэ хам орожо, баяд ноёдой, лама бөөнэрэй урдааа эсэргүүсэн боложо эхилэн түүхэтэй. Илангаа эли тодоор большевигүүдтэ нүлөө 1905 ондо, ородой түрүүшын революцион үедэ бин болгогдон буряад хурагшадтэй эмхидхэлтэ дунда харагдаа. Бурядадэй залуушуул тэрэ үедэ үнгэргэгдэхэ ажалшад митинг, жагсаал болон үймөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, политическэ талаараа хатуужан хүмүүжээн, урдахы зорилгоё ойлгожо, революцион тэмсэлтэй ёһотой хургуули гарган байха юм. Тиммэнеэ бурят зонот дундаа Совет засагай түлөө ами наһаа хайрлангүй тэмсэлдэ, суута революционнерүүд Цыремпил Ганжуров, Евгений Манзаров, Павел Балханов болон бусад урган гараа бэлэй.

«ЭЛЕКТРОСИДЫН» НУРАГ СУУ

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградтэ «Электросила» гэжэ үйлдэбэрини коллектив ороной зайн галай машина-бүтээлгын мэдэжэ коллективүүдтэ тодо ородог юм. ГОЭЛРО-гой Ленинскэ түсэб бэлдүүлгэдэ энэ нэгдэл горитой хуури ээлжэ гээд энэ онсо тэмдэглэмээр. Волховско, Днепровско, Шатурска, Красноярска, Братска, Саяно-Шушенска ГЭС-үүдтэ, Ленинградтэ болон Чернобыльска АЭС-үүдтэ худалгагдэхэ хүсэтэ турбинанууд энэ алдарт предприятие цехүүдтэ бүтээгдэнэ байна. «Электросила» мүнөө үсын бүтээсэ эхэтэй оньһон тухээрэлгэнүүдээр гүйсэд

хангагданхай, мүн заводтэй коллектив бүтээсэ эхэтэйгээр худалхэ гүйсэд арга боломжотой болонхой юм. 1200 мянган киловатт хүсэтэй генераторнууд, оройной металлургическа химини болон промышленностын бусад халбаринуудтэ предприятинуудта хүдэлгэдэхэ хүсэтэ электродвигательнууды олоор бүтээнэ.

Энэ нэгдэл дэлхэйн арба гаран оруудта продукция худалдаана. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 11500 киловатт хүсэтэй двигател хабсаргагдана. Үйлдэбэрини түрүүшүд (зүүн гарна) хабсаргагшадтэй бригадир В. П. Колосков, слесарь С. П. Кокин, инженер-технолог В. И. Фриданов, фрезерщик А. Е. Дубик, ябталгач П. Р. Гринченко, конструктор Е. Н. Виноградов гэшэд. ТАСС-ай фотохроника.

Совет орон
дотом

ТРАКТОРИСТЫН ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛ СТАВРОПОЛЬ. Социалист Ажалтэй Герой, нэгдэлхэ классай механизатор Петр Баштовойн «Кировец» түлээтэй трактор аар элдүрлэн «Путь к коммунизму» колхозой полинууд дээрхэнэ ндэр баян ургаса — гэгтэрай 32 центнерхэ үлүү тарьяан — хураагдаба. Дүй

хын түлөө мурьсөөндө П. Баштовойн хэдэн жэл удаагуур түрүү хуури ээлэбэ. Тэрэ хүсэтэ машинаараа газар хахалхаа, тарья тарихаа гадна, сенаж, силос дарадаг байгаа. Намар-үбэлдэе механизатор ажахыда шухала хэрэгтэй ашаа зөөдэг. Тэрэ «К-700» түлээтэй трактортаа капиталына заһабари хэнгүй, арбаад жэл соо худалхэ байхай. Энэ үе соо тракторист ехэ мүнгэ зөөри алмажа, тэрэгээрнэ колхоз «К-701» түлээтэй шэнэ машина худалдажа абаба.

ропольда байгуулагданхай. Илээлэй хүдэлмэриниц дунгуур дээр эрхим түрүү трактористта тэрэ баруулагдадаг юм. Хизаарэй бүхы колхоз, совхозуудтэ «Кировец» түлээтэй тракторай жолоошод энэ шанда хүртэхын түлөө мурьсөөндэ хабаададаг.

Алтан намарай амин ороной. Нуга сабшалан дээгүүр сомгодоһон хуринүүд хаа хаагүй тобишолон харагдана. Тарьянай полинууд шарланхай, комбайнуудтэ худаллоон холоһоо соностоно.

Уданшугай тарьянай поли дээрэ гарабади. Худалнай совхозотой директор Цыден-Доржи Намдалович Цыденов Дамбайн тарьянай поли дээрэ агуунаа татажа дүүргээн комбайнернуудтэ хөөрлөдгэ байха үедэнь тушаалдабади.

Дүй дүршэл эхэтэй үнэнэй механизаторууд Батор Митяев, Лубсан-Доржи Риднаев, Бал-Доржи Цыденжанов гурбан тарья унагаажа эхилэн байгаа. Урда удэрхын унагай түрэн аадар эхээр оронон аад, наранай дээрхэн гаража, газарай бага хатар хуульхэ баатай болоо юм ха.

Тэд гурбан үдэрхэнгөө даабарине 150 процент хурт дүүргэдгэ байба. Совхозотой директор Цыден-Дор-

жи Намдалович тинхэдэ — Нитынгэс малда тэжээл бэлдэхэ абахын түлөө манай совхозотой хүдэлмэриншэд унаһан малтайгаа абангүй худалжэ байхай.

Урған ургаса тарьяагаар хуряажа абанхай туха бин арга боломжотой гүйсэд хэрэгдэхэбди. Тус совхозто үбнэшэдэй, тарья хурагшадтэй хушоо сэнгилгээр сагаа үнгэргэхэ, амарха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг.

Энэниинь билээр совхозотой нэгэлхи бригадын Тураасгайн полевоий стан дээр эрхэдэхэ ойлгожо абаа нэмди. Юрэдөө, газар талааншын харахада, туха хурээр анхарал хатар юм. Хурээрлэгдэн эхэ харабша доор үднэгөө эдэ бариха дүүргээн механизаторнууд

үгэдөө хүрэнэ

САРАТОВ. Областин тарьяшад ороһон гүрэндэ таргалдаха дэшүүлэгдэнэ социалист уялганууда дүүргэбэ. Эднэр 4 миллион 750 мянган тонно гэхэ гү, али урда гэжэ хараалһан уялгануудтаа 1 миллион 250 мян-

ган тонноор үлүү эхэ тарья эдэ ороһонгоо амбарта хаагаа. Новоузенска район ажахынууд эгээл эхэ — 300 мянган тонно ороһоо гүрэндэ тушаалан байна.

Ургаса хурялга дүүрээ, гэжэнь нуга тарьяал дээгүүр моторнуудтэй хушгэнон замханай. Тарьяшад эрхэ жэлэй үндэр баян ургасын үндэр хуури табиха, наһарай паар халхана, эрхим шанартай үрхэ хаана, үтэжүүлгэ оруулна, уналуур хэнэ. Ороһоо тарья элеваторнуудта зөөжэ үргэлжлөөр. Мүнөө просо хураагдажа байна.

1918 ондо манай буряад нотагай Совет засагай тогтоходо дотоодын контрреволюционерүүд, гададын империалистууд хорото хэрэгтэ эхилэ нэн. Үшөө тинхэдэ нотагай нодарган баяшуул толгойгоо үргөө бэлэй.

Коммунист партингаа урлагаар бүхы совет арадтаа хамта манай республикын хун зон харин эзэмдгэд болон дотоодын контрреволюционерүүдтэ урдаһан өрид тэмсэл дэлгэрүүлэ

дүй дунда ноусаар орожо ойлгууламжын хүдэлмэри ябууддаг, элдэв үнэтэ мэдээсэл дамжуулдаг, Улаан Армийн сэрэгшэдтэй холбоо байгуулдаг байгаа.

Хүдөө нотагуудта эмхидхэгдэнэ комсомолой ячэйкнүүд подполно орошье, сагаантанай армита татагдаха хүбүүдтэ дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэвээр ябуулаа. Тэрэнэй ашаар олол хуурууд сагаантанһаа тэрэлжэ, партизанска отряднуудта ошонон байха юм. Жэшээлхэдэ, Барганантэй уездын Читканска волостин залуушуул сагаантанай армита татагдаха тэрэлжэ булта партизанууд болон түүхэтэй. Мун энди халуушуул 1920 оной январин нэгэндэ сагаантанай Барганантэй гарнизондо гэнтэ довтолжо, үй бота сохёо нэн.

Энэ түүхэтэ үе сагта Тронцкаскаса уездын (мүнөө Хаягта) комсомолууд болон залуушуул харин булмтаргадтай хайра гамгүйгээр тулалдан намтартай. Энэ хотын хурагшад Виктор Жданов хун зонот дунда ходо хөөрлөдөнүүдэ үнгэргэжэ, дайшалхы тэмсэлдэ тэдэниин зоригжуулдаг байгаа. Теэд нэгтэ ээлжэтэ нимэ даабариа дүүргэжэ байтараа сагаантанда баригдаа, саазалуула болоод байхада, гэртхиндэ нимэ бэшгэ элбэгшэ шадаа нэн: «Хүндэтэ эмж, абамни! Мүнөөдөр сүд боложо, намай саазалха гэжэ шийдэбэ. Үгтэй ядуу арад зонотогоо жаргалтай хайхан байдалтай түлөө ами наһаа үгэбэ. Үхэлхөө айнагүйб. Нам тухай эхээр бу гашуудайрайты. Бидэ бултадаа алтан дэлхэй дээрэ арад зондо аша туватэй байхын тула ажаһуунаби. Бултангайн олол жэлдэ амар мэндэ, жаргалтай хайхан ажаһууу хуульхэ хүсэбэ. Байртай. Хуульхэтай шангаар тэбэрин таалаан. Таний хубуи, аха Виктор Жданов, Августын 31. 1918 он.

Энэ хадаа оройдоо хорон хүрхэжэ ябаһан хүбүүдтэй бэшгэ болошье, тэрэнэй хэлэй зоригтой, арад зонотогоо жаргалтай түлөө ами наһаа хүгээр бэлэн ёһотой большевиг байһыне тэршэлэн бшуу. Тэрэ үшөө сааза, луулуһаа ошожо ябаханда, революциондо дуу дуулаа нэн.

Яруунын гүн тайга соо байрлаһан партизанска отрядта эсэгтээ хамта арбан табан наһатэй Павел Юлин эрхэлжэ зоригтойгоор тэмсэлэн байна. Тэрэ отрядтай тангуулушанар томилдогдо, дайсад тухай элдэв шухала мэдээсэл асаргаг байһан. 1920 оной январин 22-ой хүни П. П. Морозовой партизанска отряд сагаантанай гарта байһан Тэлымбэ тогшон хүрхэжэ ерээд, дайсанай хүсэн тухай түрэн мэдэхэ бусат болоо нэн. Тинхэдэ гэнэ Павлин Юлин бүлэг тангуулушадтэй хамта дайсанай байрлаһан тосхон худар шурган ороод, штабтан гэнтэ довтолоо. Тинхэдэнь

ЖЭГДЭ БАЙНААР АЖАЛЛАНА

Уданшугай тарьянай поли дээрэ гарабади. Худалнай совхозотой директор Цыден-Доржи Намдалович Цыденов Дамбайн тарьянай поли дээрэ агуунаа татажа дүүргээн комбайнернуудтэ хөөрлөдгэ байха үедэнь тушаалдабади.

Дүй дүршэл эхэтэй үнэнэй механизаторууд Батор Митяев, Лубсан-Доржи Риднаев, Бал-Доржи Цыденжанов гурбан тарья унагаажа эхилэн байгаа. Урда удэрхын унагай түрэн аадар эхээр оронон аад, наранай дээрхэн гаража, газарай бага хатар хуульхэ баатай болоо юм ха.

Тэд гурбан үдэрхэнгөө даабарине 150 процент хурт дүүргэдгэ байба. Совхозотой директор Цыден-Дор-

жи Намдалович тинхэдэ — Нитынгэс малда тэжээл бэлдэхэ абахын түлөө манай совхозотой хүдэлмэриншэд унаһан малтайгаа абангүй худалжэ байхай.

Урған ургаса тарьяагаар хуряажа абанхай туха бин арга боломжотой гүйсэд хэрэгдэхэбди. Тус совхозто үбнэшэдэй, тарья хурагшадтэй хушоо сэнгилгээр сагаа үнгэргэхэ, амарха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг.

Энэниинь билээр совхозотой нэгэлхи бригадын Тураасгайн полевоий стан дээр эрхэдэхэ ойлгожо абаа нэмди. Юрэдөө, газар талааншын харахада, туха хурээр анхарал хатар юм. Хурээрлэгдэн эхэ харабша доор үднэгөө эдэ бариха дүүргээн механизаторнууд

хөөржэ үгөөд, табан хоногтой социалист мурьсөөндө дүн толобо. Могсохонхоо холо бэшэ газарта силос даралган боложо байгаа нэн. Гүнзгэе эхэ траншей соо тракторист Александр Зорнов машинануудтэ буулгана хүсэ силосые зай забнаргүй даран нягтална.

Машинанууд оройдоошье таһалдаха юм бэшэ. Юуб гэхэдэ, тон хажуудханаһан таһаагадһан шонисын таран суглуулагдана бшуу. Эндэ 1000 тонно силос даралдаха зэрэгтэй.

Силосэй траншейхэ холо бэшэ газарта АМВ-0,65 агрегат шэмэтэй хүхээн үбнөнэй гурил хаган гаргана.

Ринчин-Бал Дамшиевэй хүтэлбэри доро Ватожаб Санжиканов, Анатолий Ринчинов гэгшэд хамсыгаа шуун хүдэлнэ. Татагдан гурил

тэрэ дороо мэшээлгэдэжэ, шэнгүүн дээрэ хэмжэгдээд, дунаагүй ута сарай доро абааһагдана.

Эндэ хамта 480 тонно үбнэ нөгөөной гурил бэлдэхэ ёһотой юм. Нэгэ сарай турша соо тус АМВ 3 тонно хүртээр гурил татана. Тэстэн үбнэ хэдэй зөөнонд дээгүүршье ябажа, хэжэ байхан ажал хүдэлмэрингэ танилсабади.

Могсохонтой отделиени дээр нэгэнхэдэй хоёр зөөно хүдэлэ. Зөөновоудууд Санжиканов Содномдоржиев хоёр хоорондоо жэллэхэ жэлдэ мурьсэжэ байдаг юм. Үнгэргэжэ жэлдэ Санжикановэй зөөно түрүүлэ бэлэй. Харин энэ жэлдэ Содномдоржиевэй бригадта түрүүлжэ гараа. Санжикановэй зөөно Тураасгайда үбнээ хураажа дүүргэд, хорёод мо-

до ондоо тээшээ нүүжэ ошонхой, үбнээ хураажа дүүргэхээ байба.

Чимит-Доржи Ринчинович гушаад жэлэй турша соо тангалтаргагүй механизаторууд хүдэлнэ. Одоошье дүй дүршлээр баян хүн гэхэдэ алдуу болохогүй.

Зөөнодон хамта 15 хүн худаллэ. 941 гектар сабаһанай газар жэл бүхэндэ хураажа абадаг.

Тогоохон Хандажаб Барзаржанова сайгаа нобилдэ: — Хүбүүд, гаралхыгаа урда нэгэнгэ аяга халуун хай уужархиты. Ундантай хүрхэгүй. — гэжэ.

Мангагар томо кружкала барьһан багшагар хубун ларалгүй хууриһаа бодожо: —Танайгаа эдэндэ сагадаггүй хүнтэй би гэжэ гүд даа, — гэжэ хууруу энеэдэ гаргана.

Наһатай болоһонһы наа, хураалгын халуун хаһада Барзаржанова гэртэй хуурууны, үбнэшэдтэ эдэ холбо бариха, урин үгөөрөө соль хэлэнь үргэжэ, тува хүрхэжэ байдаг гэжэ ойлдогдо бэлэй.

Уданшугай зөөногтэй гэшүд нэгэн доро ажалдаа гаража, носилжанууд аялаа, тармурууд таршагналдаха эхилнэ. Абаһан социалист уялгана Санжикановтэй брэгдэлхидэй сүм дүгээхэ байһанһаа нэгжэ түрэгдөөгүй нэн. Залуу аад, түрүү механизаторууд Георгий Поликарпович Иванов, Цыден Санжиканович Долгогов гэгшэдтэй хөөрлөдгэхэ, ага хуульхэ хэрэгтэ аргагүй дуратай. Тинхэдэ коллективизингэ нэгэ хүн шэнгээр худалхые оролдогдана.

Томо бэтэй, нам зантай, баян дүршлэтой Чимит-Доржи Ринчинович үгы зөөно гэшүүд хүдэлдэг, тэ соонь ябахы оролдогдана.

Нүхэр Санжикановтэй хуража байһан залуу механизаторуудта иланга харагшаргаар хандадагуу хүнэй эндүүрхэ хуули олон ааб Трактористын эбэрхэн соонь туһаламжа байдаг байна.

Чимит-Доржи Ринчинович оролдосоо ажалые үсэмнэжэ, парти, правстванай Ажалтэй Улаанай орденотой шагнаа.

Узүүлэн энэ үндэргэ шэнь үдэр бурини хэнтэ ажалар бодонооруула ябадагшье хуруу ааб даа.

Ц. ДОНДОН

Хэжэнгын район.

ШЭНЭЭР ТАБИГДАА

Ленинэй орденот Бурядай оперо болон баледей театр үнгэрэгшэ сезоно дүүргэхэ дээрэ республикийн ахамд композиторнуудай нэгэн, РСФСР-эй арадай артист Б. Ямпилоний «Прозерине» гэнэн нэрэтэй оперо шэнээр найруулан табигдахагша, харагшаданга анхаралда дуралдан байна. Энэ оперо 1960-аад онуудаар зохиогдоо лан. Тус оперын либреттэе Л. Линховоний, Н. Логачёв, Ю. Хазанов гэгшэд найруулан байха юм. Оперо доторхи үйлэ хэрэгүүд мүнөө үе саяг харуулан. Тиммэнэ оперын геройнууд манай үетэн, юрын лэ совет хүнүүд болоно.

РСФСР-эй арадай артист Б. Ямпилоний зохион оперын хүржэм тухай оло дахин хэлэгдэн байха. Тингээшэ наань, тус оперын хүржэм тухай хэдэн үг хэлэхэ хүсэлтэй. Юуб гэхэд, оперын хүржэм геройнууданга шэнэе али тоодор харуулгалта, тэдэнэй дотоодын байдал зураглалдаа ехэ үүргэ дүүргэнэ шиуу. Илангаа оперын гол геройнууд боло. Хо Намжилай, Цэдэнэй хүржэмтэ образуд харагшадта найшаагдан байна.

1970 ондо Москвада үнгэрэгдэн буряд хүржэмэй үндэснүүд дээрэ гүйсэгдэхэ дэнэ, нислэг хотын харагшадтай магтаалда хүртээнэ байха.

Харин байгша ондо энэ опере театрай ахамд режиссёр С. Буджапов, ахамд дирижёр И. Айзикович гэгшэд шэнээр найруулан табига шиуу. Оперо хойто жэл Москва хотодо харуулгалдаа юм.

Шэнээр найруулан табигдан зүжэг хуушан зүжэгшөө эхэ илгээгү гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Зүгээр шэнээр табигдан зүжэгтэй геройнуудай дотоодын байдал бүри гүнзгийгөөр харуулгалдаа онго анхарал хандуулгалданга. Энэ найруулан табигшэ режиссёр С. Буджаповай амжалта болоно гэжэ хэлэхээр. Опере уран зурааша Н. Манилов шэмгэриг тоогоо. Мүн оперын амжалта дирижёр И. Айзикович ехэ габыатай. Оперын оркестр, солистар, хоор нэгдэжэ шадаа. Тиммэнэ композиторай зохион хүржэмэй дирижёр зүбөөр дамжуулаа ха юм.

Оперын гол рольнуудай нэгые, тодорхойбол, Намжилай ролюе, РСФСР-эй арадай артист К. Базарсадаев тон найнаар гүйсэгдэхэ. Тэрэнэй геолог Намжилай образ харагшадые эхтэ баясуулаа. Гэнтэн аюулаа боложо, Намжилан хоор болоходо, хүн зоноо холодоно, һуудэнэ аргауулаа эдгэхэдэ, Намжилан дахина нүхэдтэй болоно. Эдэ бүхые луушан үнэншэмэ найнаар харуулаа шадаа.

Пенсионер-хүдэлмэришэн Бурядай ролдо Бурядай АССР-эй габыата артист Л. Шоболов бэрхээр наадан байна. Мүн бусадые рольнуудта наадан артистарые тэмдэглэмээр. Тэдэнэй хэд бэ гээбэл, РСФСР-эй габыата артист В. Бурдус (Цолон), Бурядай АССР-эй габыата артистка К. Иванова (Туана), Бурядай АССР-эй габыата артист Н. Панчиков (Арсалан), театрай солистка А. Тимофеева (Янжима) ба бусад болоно.

ХЯАГА ХОТЫН

250 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Хяагтын соёл-гэгээрэлэй училищин багшанар студентнэр турал хотынгоо 250 жэлэй ойдо зориулан, эрхмн бэлтгэхэй бэлдэжэ байнха.

Баяр баясалангай байндэри уелд түбэй талмай дээрэ хотын хүгжэлтын түүхын алхамууды харуулан зүжэг наадан табигдаха. Концертнн уелд 120 хүнөө Бурядайн дундадай хоор Хаяр-Хоты алааршуулан магтан дунууды гүйсэгдэхэ. Поэт А. Шитовай үгэнүүдтэ композитор С. Манжигеевэй зохион дуун шагнагшадта заагааг найшаагдаха аабза. Нүгөө хоёр дуунайн үгэ ба хүгжэмые тус училищин багшанар зохион бэшэ юм. Мүнөө студентнэр эдэ дуунууды гоё найханаар гүйсэгдэхын тула бэлдэхэ хэнэ.

Баяннисуудай бүлэг, эстрада оркестрэйхид өөһөдөнгөө балли шадабери харуулаха зөнхэй. Ульгым хүнхон хатаршад мүн лэ хүн зонон баясуулал.

МЭРГЭЖЛЭЭРЭЭ ЭРХИМҮҮД ШАЛГАРБА
Хая хотын нитын элээ хоолой хүдэлмэришэдэй, ВЛКСМ-эй райкомой түлөөлэгшэдэй үүсхэлээр залуу тогосоодой, офицантнуудай, кондитернуудай дунда конкурс үнгэрэгдэбэ. «Мэргэжлээр эрхим» гэнэн нэр эргэдэ хүртэхын тула эмхидхэгдэн тус конкурс Ленинск комсомолой 60 жэлэй ойдо, Хяагтын байгуулагданаар 250 жэлэй ойдо зориулагдан байна.

Конкурсн дүнгөөр ресторанай тогосоон Надежда Забелская «1978 оной хотын эрхим тогосоон» гэнэн нэр эргэдэ хүртэжэ, ВЛКСМ-эй райкомой Хүндэлэй грамотаар шагнагдаа. Хоёрдун һуури 1-дхи хургуулин столдоводо тогосооноор хүдэлдэг Владимир Бухольцев, гурбадах һуури трикотажна фабрикын столвын тогосоон Светлана Цыбингарова гэгшэд эзэлэн байна. Татьяна Шибичкая эрхим офицантын, Галина Черепанова эрхим кондитерэй нэр эргэдэ хүртөө. Эндэ илалшад арбадхи республиканска конкурсо хабаалсаха юм.

А. ФАРФУТДИНОВ.

БАЯРЛУУЛБА

Районной соёлой байшангай дэргэдхи уран найханай коллектив «Улаан Аха», Ленинэй нэрэмжтэ колхозуудай ажалшадта айллалхан байна. Тэдэнэр нитын малда элэнко бэлдэн хуряжа байшадта концерт наада харуулаа. Репертуартан ород, буряад, монгол композиторнуудай зохион дуунууд олон. Мүн уран гоё шүлгүүд ханханажа, ород, эвенк арадуудай хатарнууд гүйсэгдэхэдөө. Багахан шог ёгто сценкэнүүд сугларгашадые мүн лэ хонирхуулаа.

Оло дахин харагшадтай урда гаража, тэдэнэй дура баялан Наталья Гармаеватай, Улаан-Удын Чайковскийн нэрэмжтэ хүгжэмэй училищин студентка Валентина Ошороватай хүдөөгэйхид уулзаандаа эхтэ байрлаа. Соёлодой бүлэгые мэдэжэ дуушан Василий Бильятугов хүтэлбэрилнэ. Ингэжэ Алын районной соёлоод ажалшадые урмашуулаа.

К. ТУЛУЕВ.

ХУРАГШАДАЙ ОРОЛДОЛГО

Шэнэ-Горхойной дунда хургуулин хурагшад хуралсаагайга шэнэ жэлые тон эдобихтэйгээр эхилээ. Бүхы классуудта ленинскэ хэсэлнүүд үнгэрэгдөө. Хурагшадтай гуйлгар миллион хүдэлмэришэ Л. А. Самитин эржиж, совет хуули хүөрлөөдөө эмхидхэн байна.

Ородой агууехэ уран зохиолшо Л. Н. Толстойн 150 жэлэй ойдо зориулагдан номон выставкэ эмхидхэгдэн, хоёрлодон үнгэрэгдөө. «Хургуулин ажабайдал» гэнэн ханын хоёр нонин гаргагдаа. Ухнуүүд алтан намарай найндэ үнгэрэхээр бэлдэхэ ябуулаа.

Ахамд классэйхид мүнөө үедэ нитын малда үбнэ тэжээл бэлдэхэлдэ шөөл хабаалсанар. Тэдэнэр хаян хойр зуу шахуу бухалнуудые табиа.

Л. ВИЛЬМОВА.

ЗАГАРАЙ РАЙОН.

ТОО, БАРИМТАНУУД

Байгша оной үнгэрэн пайман харын туршда республика доторнай «Спортлото» наагдамд дүн хамта нимэ шүүбэрлэд хүртөө гээбэл:

«Спортлото» «49-һөө 6-ень»	Шүүгшэдэй тоо	Шүүбэри
5 + 1 —	1	4228
5 —	7	12706
4 —	284	15750
4 + 1 —	11	830
3 —	5664	18330

Субботын «Спортлото»
«36-һаа 5-ень»

4 тэмдэг	160	27 967
3 тэмдэг	5365	30 281

Шүүгшэдтэ дүн хамта 110.092 түхэриг мүнгэн түлэгдөө.

НЮТАГАЙ

Зүүн Сибирин технологическа институтэй олонхи студентнэр зунайнгаа амаралтын үедэ республикийн нолхоз, совхозуудай, промышленна предриятнуудай барилганууд дээрэ хүдэлжэ гэжэ шиндэнэ юм. Тингэжэ 1300 хүбүүд, багсагд 41 отряд боложо ху-баараа нэн.

Хаяшаг энэ институтай «Витязь» гэжэ отрядтай хүдэлжэ байхан газараар ибажа, залуушуудай ажал хаража, баясан тухайгаа хоёрхэ дуран хүрэнэ.

Шэнээр эмхидхэгдэн Еланай колхозой баруунхойто талада түбхнөөн шубуунай манган комплексн дэргэдэ шамбай бөстэй хөдөн хүбүүд автомашинаар асаргадан бетон булгаад, тэрэнэ жэгдэлнэ.

ЗОНДО ХҮНДЭТЭЙ

дэй гэгшүүд ажаллажаше, амаржаше шададаг юм. Тэдэнэр сүлөө сагтаа спортоор мурьсадэг юм. Жэсшээлхэдэ, тэдэнэр эндэ хүдэлжэ байхан Ивалгын гидромелиоративна техникумэй «Ровесник» гэжэ отрядтай барилгашадтай нютагай залуушуултай волейболдоор, шатараар мурьсээн байна. Тингэжэ отрядтай гэгшүүд нютагай зоной дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

Арбадах табан жэлдэ республикнай студентнэрэй барилгын отрядта габшагтайгаар акаллажа, дүн хамта 5 миллион түхэригэй хүдэлмэри хээж зорилготой юм. Энэ ажалдан «Витязь» гэжэ отрядтайхид хубитаяа оруулалсана.

Д. МУНКУЕВ, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Отрядтай командир Ц. Ж. Найданов.

Сүүдэй залгаа

Байгша оной сентябрийн эхээр Хэжынгов совхозой комбайнер Батор Сахиорович Доржиев ноуса далдара комбайннайгаа бункераар гурван орооно тарса асаржа, загасаа алжа. Улаань 701 килограмм орооно Хэжынгов тононой завойой хүдэлмэришэ Алжесей Степанович Лукьяновта 30 түхэригээр худалдаа. Олонон мүнгээр

ТОБШОХОНООР

ШАТАР. Эхэнэрнүүдэй дунда шатара элэхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсөөн Пингулаа үргэлжэлөөр. Дэлхэйн чемпионка Нона Гаприншавили Майя Чибурданидзитай наадаан байна. 13-лаш партнэй 42-дохи ябадалда хойшо луулагдаа. Сагаанаар наадаан Чибурданидзэе булюу байдалтай. Даб дээрэ М. Чибурданидзэе 6.5 тоотойгоор шүүжэ ябана.

ВЕЛОСПОРТ. Ороной чемпионкой нэрэ эргэдэ хүртэхын түлөө олон үдэрэй бүхэсонона мурьсөөн Симферополь хотодо эхилбэ. Совет элита мэдэжэ спортсменүүд Ааво Пинкуус, Александр Аверин, Александр Гуситников, Сергей Морозов болон бусад ороной урда областн халауулархи харгыгаар 1500 километр гаталжа байна.

Монреальда болонон Олимпин наадануудай чемпион Ааво Пинкуус түрүүшын шатые бутлангаа түрөөр гаталжа, иланан байна. РСФСР-эй спортсменүүд командараа түрүүлжэ захалба. Хоёрдох шатала Галлеттинов 137 километрые 3 час 07 минутта 10 секунда соо гаталжа илаба.

ФУТБОЛ. Дэлхэйн лятын командануудай дунда ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсөөн дүрэтэр зургаан түр үлбэ. Һара хахадай үнгэрэн хойно гэхэ гү, али ноябрийн 11-дэ мурьсөөнэй дүнгүүд согсолодохо.

24-дхи нааданай һүүлээр Тбилисин «Динамо» 34 очконойгоор түрүү һуури эзэлэ. «Шахтёр» элэнэрнөө хоёр очкоогоор гэгдэнэ. 30 очкотой болонон Одессын «Черноморец» гурбадах һуурида ябана. Москвагай, Киевэй «Динамо», «Торпедо» команданууд улаадахы һууринуудые эзэлэ. Москвагай «Спартак» һүүлшын наадануудта амжалттайгаар мурьсэжэ, урагшаа нилдэ дашоба.

ВОЛЕЙБОЛ. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсөөнэй хахад финалай нааданууд Италиян нислэг хотодо боложо үргэлжэлөөр. Манай волейболлистнууд Болгарин түлөөлэгшэдые — 3:1, Италин команда Бразилин суглуулагдамал командын гэгшүүдэ 3:2 тоотойгоор шүүгээ. Тингэжэ Польшын эршүүлэй команда — Японий волейболлистнуудые, Кубын түлөөлэгшэд Чехословакин спортсменүүдые тус тустай 3:2 тоотойгоор илаан байгаа.

ХОККЕЙ. Долоодохи нааданай уулзалгануудаар ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсөөн сентябрийн 28-да хэргэглэхэн. СССР-эй нэгдэхэ ба хоёрдох суглуулагдамал команданууд хоёр делон хонгой турша соо уласхоорын мурьсөөнүүдтэ хабаадан байна.

ТАСС.

ХУЛАЙШАД БАРИГДАА

Доржиев архи болго. Гүрэнэй зөөри үбэршлэжэ, хуули буса ябадал гарган Доржиев 2 жэлээр эрхээ хагашагдаа, Лукьянов 6 харын туршда баалтын хуули-мэригүүдтэ элгээгдэнхэй.

СПОРТ

түсхэй түсэб табяад хүдэлмэришөө. Тэрү түсэб доторнэй полевой стануудые шэмэглэн гоохо, лекци болон хоёрлодон үдэрэй үнгэрэхэ, «байшанхай», «сахилгаан» хуудануудые сэг үргэлжэ гаража байха, социал мурьсөөнэй дунуудтэй тарнашадые табидагша, концерт наада харуулаха гэжэ онсолон бэшээтэй. Соёлодой энэ хүдэлмэришэ районной ажахынудай партиан, профсоюзна болон комсомолой эмхинууд эхэ туша хүргэдэг юм. Тиммэнэ ажахынудые тоолобо, Охин-Булагай, Хөлгын, Держин-

СПОРТ

скишн нэрэмжтэ совхозуудай, «Победа» колхозой хүтэлбэрилэгшэд болоно. Хэрбээ соёлой хүдэлмэришэдтэй хүдэлмэришэ мугаар ябуулаан, сомоной Советэй сессии дээрэ хаража үзэдэг заншалтай юм. Үбнэ, таряа хуряалын үедэ район дотор 8 агитбригада, концертнэ бригаданууд механизаторнуудые ханган байна. Районной эгээл эрхим агитбригадануудые нэрлэбэл, Баа-Хуулин, Охин-Булагай агитбригаданууд болоно. Мүн районной соёлой байшангай дээрэд эмхидхэгдэн агитбригада найнаар хүдэлмэришэ.

СПОРТ

Тэдэнэр олон тоото концерт, лекци, хоёрлодон үдэрэй үнгэрэгөө. Районной агитбригадануудай репертуарта ород, буряад арадуудай дуунууд, СССР-эй олонцоональн үндэнэ янганай хатар, шог расказууд оролоно.

СПОРТ

Комсомолой 60 жэлэй ойдо зориулажа, соёлой байшанууд эхэ бэлдэхэ хэжэ байнхай. Энэ найндэртэ дуу гүйсэгдэхэдэй, вокально-инструментальна ансамблинуудай концерт үнгэрэгдэхэ юм.

СПОРТ

Дэлхэйн дээрэ эгээл шэнэеи СССР-тэ тарнаа СССР-тэ 62 миллион шэнэеи, үшөө 8 миллион тарта хара тархан урдаана. Илангаа Казахстан, Украина, Волго, Баруун Сибирэй, Закавказэй тарнада. Дунда Ази ба Иран шэнэеи уг турал нотаг юм гэжэ Урдын нотаг сагта Скит шэнэеи эгээл сугтай Манай эрхын урда тээгэ ажанушан Демосфенэй нэнэй ёдоор, Хара Додо хойто эрвэ шаарһаа мянган тонно шахуу Африкада абаашаддаг байнхай.

СПОРТ

—Александр 100 килограмм хүрээр шагнуртэ мурьсэхэ юм. Тэрэ найн бэлдэхэлэй. Тиммэнэ шангай һуурида гарах аргатай. — гэжэ ЛВРЗ-гэй спортын клубтай тренер Василий Сунта хөөрэнэ.

СПОРТ

Хүнгэн атлетикээр РСФСР-эй Дээдэ ба дунда хургуулинүүдэй министрствын түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсөөн сентябрийн 25-һаа 28 болон Краснодарт үнгэрэгдэнэ.

СПОРТ

Тренерууд В. П. Разницын, С. А. Шишмарев гэгшэдэй хоридот Зүүн Сибирин технологическа институтай суглуулагдамал команда энэ ехэ урилдаанда хабаадахаа тиншэ ошобо.

СПОРТ

Манай республикийн чемпионат спортын мастерта кандидатидууд Н. Бессонова, Н. Соболева, А. Майоров, С. Боронин болон бусад командын буридлэд ороно.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

СПОРТ

РСФСР-эй олон област, хизаар, автономит республикийн эрхим бэрхэ залууштанууд энээндэ хабаадана. Зүүн Сибирин технологическа институт дүүргэдэ, локомотив-вагон барилгын завойой ахамд мурьсөөнэй хаян спортын мастер Александр Матвеев манай республикийн хүндэ атлетүүд сооноо нимэ эхэ мурьсөөндэ хабаадаха эрхэ тэрүүшынхэ хүртэбэ.

УНШАГТ
концерт байхат

ТАРЯАН ТУХАЙ ХЭМ ҮГЭ

Шэнэеи—орооһотэ гамалнууд соогоо том эзэлдэг юм. Тэрэнэй тэрэ 230 миллион гектарта мэдэ. 1977 ондо 388,1 миллион шэнэеи суглуулагданга. Тонно шэнэеи суглуулагданга бүхэнхөө дунда 16,6 центнер урсаа хүртэбэ. Дэлхэйн дээрэ үлбэ эзэлдэг орооһотэ урсуудтай эрэгсүүхэдэ, шэнэеи шэнгүрээр шэнэеи барайгаар — 27, эшмэк — 4, просо — 8, маш — 4, тарьяан — 3 процент багтай.

Дэлхэйн дээрэ эгээл шэнэеи СССР-тэ тарнаа СССР-тэ 62 миллион шэнэеи, үшөө 8 миллион тарта хара тархан урдаана. Илангаа Казахстан, Украина, Волго, Баруун Сибирэй, Закавказэй тарнада. Дунда Ази ба Иран шэнэеи уг турал нотаг юм гэжэ Урдын нотаг сагта Скит шэнэеи эгээл сугтай Манай эрхын урда тээгэ ажанушан Демосфенэй нэнэй ёдоор, Хара Додо хойто эрвэ шаарһаа мянган тонно шахуу Африкада абаашаддаг байнхай.

Шатараар дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов хара тээгэ эндо дуратаг юм гэжэ хэлэхэдэ мүнөө Фиштер абаашанхай.

Замбуулиндоа хилэй байхын арагай. Манай монголтүүд юрын сортоно элээ — бороошико, рингалоо эгэх мэтэ хилээжэ жа ошодог. Баргдалан мэншин юрз бусын юм гэжэ 4,5 грамм шэнгүрэй хээ «буханхайнууд». Шэнгүрүүдэй хахаднаа ехэ байдаг.

1871 оной ороодтэ дайны үедэ тарын эрэгтэ «солдай хилээжэ» болжа, эхэнхэ бөөдөр, һаян хушаад сэрээшдэй хой ябуулаба байлаа.

Эгээл ургасатай 1918 Россиядо 86 миллион орооһотэ тарьяан хуряан тэрэ тоодо 26,3 миллион шэнэеи суглуулагданга. Баярта 1977 ондо 195,5 миллион тонно (шэнэеи — миллион тонно) экспортлан байна. 1985 болотор 233 — 238 миллион тонно орооһотэ 1991-гэдэхээр хараалдоно. Эндэ хун бүхэндэ но тарьяанай хуртхээр хуряаха гэжэ шиддэгдэнэ.

(«Неделин» 37-дохи номерно абтаба).

ПРАВДА БҮРЯД

Нэгдэхэ хуули үбэршлэжэ урлахы турүү бэшгэ. «СССР-студентин ойн хүндэ» Хоёрдох хуули «Арадай хингашад хэрэгүүд тухай хуули»

Гурбадах хуули «Соёлой галнууд урда — тэмдэглэл»

Дүрбэдхи хуули «Болгарин «Стан» манай айлан» — сэл.

СЭНХИР ЭИ

НЭГЭДЭХИ ПРОГР «Орбита-2», 7.55 жуулгын программа, «Время», 8.35 — гимнастик, 8.55 — бүүтэ концерт, 9.40 — зоноо уран найханай зоноо уран найханай 10.45 — «Звезды холы» — фильм, 11.10 — Забарлаа Дамжуулгын 14.00 — Сибир Дурин хизаараар программа, 14.55 — жэлтэй танисалаа, 15.25 — байгалиннай, 16.00 — Белоруссин Гурман монин артистудерт, 16.15 — нууд — хароусатгэй, 16.30 — Вольбойно чемпионат, Эршүүд линаа дамжуулаа, 17.30 — хоордын шэнэеи рладар, 17.45 — программа, 18.05 — весник — кино, «Орбита-2», 18.11 — ралга-78», 18.30 — голман, Врчай, 19.00 — Футбол эзэмдэгшэдэй дунда бахын түлөө, (Донец) — «В (Испания), 20.30 — «М», 21.00 — УЕФА-гай кубок, «Италия» — «Дин (Италия) дамжуулаа — Вална хатар, Шэнэ Нонин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика дотор үлбэ тээгэжэ байха, зарим нутагуудта багаханар бороо орохо Баруун тээгэ хулаха нар халхиха. Улаан-Үзлэдэ 18—20, бусад нутагуудта 15—20